

BÖLGE İDARE MAHKEMESİ KARARLARI ARASINDAKİ AYKIRILIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİ
HAKKINDA KARAR

Erzurum Bölge İdare Mahkemesi Başkanlar Kurulunun 26/06/2025 tarih ve E:2025/50, K:2025/50 sayılı kararıyla;

..... vekili Av. tarafından Erzurum Bölge İdare Mahkemesi 2. İdari Dava Dairesinin 20/09/2024 tarih ve E:2024/3421, K:2024/4134 sayılı kararı ile Adana Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesinin 28/09/2022 tarih ve E:2022/91, K:2022/11 sayılı kararı arasındaki aykırılığın giderilmesinin istenmesi nedeniyle,

"Aykırılığın, davanın süre aşımı nedeniyle reddi yolundaki Erzurum Bölge İdare Mahkemesi 2. İdari Dava Dairesi kararı doğrultusunda giderilmesi gerektiği" görüşüyle, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'un 3/C maddesinin 5. fıkrası uyarınca karar verilmesi için dosyanın Danıştay'a gönderilmesi üzerine,

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca, Tetkik Hâkimi'nın açıklamaları dinlendikten sonra konu ile ilgili kararlar ve yasal düzenlemeler incelenerek gereği görüldü:

I- AYKIRILIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİNE KONU BÖLGE İDARE MAHKEMESİ KARARLARI :

A-ERZURUM BÖLGE İDARE MAHKEMESİ 2. İDARİ DAVA DAİRESİNİN E:2024/3421 SAYILI DOSYASINA KONU YARGILAMA SÜRECİ:

Dava konusu istemin özeti: Davacılar tarafından, kardeşleri'ün, Van ili, Çaldıran İlçe Jandarma Komutanlığı emrinde jandarma er olarak askerlik vazifesini yaparken 17/10/1990 tarihinde silahla yaralanma sonucunda vefat etmesi nedeniyle uğradıkları zararın ödenmesi istemiyle yaptıkları başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali ile kardeşlerinin desteğinden yoksun kaldıklarından bahisle her bir davacı için ayrı ayrı 100,00.-TL maddi, 150.000,00.-TL manevi olmak üzere toplam 600,00.-TL maddi ve 900.000,00.-TL manevi tazminatın yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istenilmiştir.

Van 2. İdare Mahkemesinin 04/04/2024 tarih ve E:2024/502, K:2024/968 sayılı kararının özeti:

Uyuşmazlıkta, davacıların kardeşi'ün Van ili, Çaldıran ilçesinde jandarma er olarak askerlik vazifesini yerine getirirken 17/10/1990 tarihinde vefat ettiği, davacıların zararı doğuran idari eylemi en geç ölüm olayının gerçekleştiği 17/10/1990 tarihinde öğrendikleri göz önüne alındığında, davacıların zararı doğuran idari eylemi öğrendikleri tarihten itibaren 2577 sayılı Kanun'un 13. maddesi uyarınca bir yıl içinde ilgili idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemeleri ve bu istemin reddi üzerine altmış günlük dava açma süresi içerisinde dava açmaları gerekirken, bu süre geçtikten çok sonra 14/11/2023 tarihinde davalı idareye yaptıkları başvurunun dava açma süresini yeniden canlandırmayacağı sonuç ve kanaatine varıldığından, davanın **süre aşımı nedeniyle reddine** karar verilmiştir.

Erzurum Bölge İdare Mahkemesi 2. İdari Dava Dairesinin 20/09/2024 tarih ve

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2025/58

Karar No : 2025/46

E:2024/3421, K:2024/4134 sayılı kararının özeti:

2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45. maddesine göre yapılan inceleme sonucu, mahkeme kararının usul ve hukuka uygun olduğu, kaldırılmasını gerektiren bir neden bulunmadığı anlaşıldığından, **istinaf başvurusunun reddine** kesin olarak karar verilmiştir.

B-ADANA BÖLGE İDARE MAHKEMESİ 4. İDARİ DAVA DAİRESİNİN E:2022/91 SAYILI DOSYASINA KONU YARGILAMA SÜRECİ:

Dava konusu istemin özeti: Hatay ili, İskenderun 39. Piyade Tugay Komutanlığı emrinde görev yapmaktayken 09/09/1978 tarihinde "Çalışlar-78 Tatbikatı" sırasında geçirdiği akut enfeksiyon nedeni ile oluşan toksik şok sonucunda vefat eden davacılar murisi'in, Ankara 9. İdare Mahkemesinin 09/02/2022 tarih ve E:2021/958, K:2022/347 sayılı kararıyla vazife malulü sayıldığından bahisle eşi ve iki çocuğunun uğradığı maddi ve manevi zararların tazmini için davalı idareye yaptıkları başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali ve 300,00 TL maddi, 500.000,00 TL manevi tazminatın yasal faizi ile birlikte ödenmesine karar verilmesi istenilmiştir.

Hatay 2. İdare Mahkemesinin 09/06/2022 tarih ve E:2022/782, K:2022/777 sayılı kararının özeti:

Davacılar murisi'in Hatay ili, İskenderun 39. Piyade Tugay Komutanlığı emrinde görev yapmaktayken 09/09/1978 tarihinde "Çalışlar-78 Tatbikatı" sırasında vefat ettiği ihtilafsız olup, davacılar tarafından her ne kadar müteveffanın Ankara 9. İdare Mahkemesinin 09/02/2022 tarih ve E:2021/958, K:2022/347 sayılı kararıyla vazife malulü sayıldığı ve bu kararın 11/03/2022 tarihinde taraflarına tebliği üzerine, 05/04/2022 tarihinde idarenin kayıtlarına giren dilekçe ile müteveffanın ölümü sebebiyle uğradıkları maddi ve manevi zararların tazmini talebinde bulundukları ileri sürülmekte ise de, anılan mahkeme kararı ile müteveffanın vazife malulü sayılması hususunun eylemin idariliğine herhangi bir etkisinin olmayacağı, davacılar murisi Hüseyin Vatansever'in 09/09/1978 tarihinde "Çalışlar-78 Tatbikatı" sırasında vefat etmesiyle söz konusu eylemin idariliği ve doğurduğu zararın eylemin gerçekleşmesiyle birlikte (ölüm olayıyla birlikte) ortaya çıktığı açık olduğundan, davacılar tarafından vefat tarihi olan 09/09/1978 tarihinden itibaren bir yıl içinde davalı idareye ön karar başvurusu yapılarak hakkın yerine getirilmesinin istenilmesi ve bu isteğin kısmen veya tamamen reddi halinde, bu konudaki işlemin tebliğini izleyen günden itibaren veya istek hakkında otuz gün içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren dava açma süresi içerisinde tam yargı davası açılması gerekirken, eylemin öğrenilmesinden itibaren bir yıl içinde idareye başvurulmaksızın, bu süre geçirildikten çok sonra müteveffanın vazife malulü sayıldığından bahisle yapılan 05/04/2022 tarihli başvurunun zımnen reddi üzerine açılan davanın esasının süre aşımı nedeniyle incelenmesine hukuken olanak bulunmadığı gerekçesiyle, davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar verilmiştir.

Adana Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesinin 28/09/2022 tarih ve E:2022/91, K:2022/11 sayılı kararının özeti:

Davacılar murisinin ölümünün askerlik sırasında gerçekleştiği açık olmakla birlikte, terör,

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2025/58

Karar No : 2025/46

silahla yaralanma gibi askerlik hizmetinin doğrudan etkisiyle meydana gelmediği, askerlik sırasında oluşan rahatsızlık nedeniyle meydana geldiği, dolayısıyla eylemin idariliği hususunun ihtilaflı olduğu ve idari davaya konu olduğu, Ankara 9. İdare Mahkemesinin 09/02/2022 tarih ve E.2021/958, K:2022/347 sayılı kararı ile, "*...bahsi geçen tatbikat süresince temiz su ve gıda erişiminin sağlanıp sağlanmadığı hususlarında Milli Savunma Bakanlığının bilgi ve belge ortaya koyamadığı, bu durumda müteveffanın bulunduğu ortam veya vazifeden kaynaklanan sebep ve şartlara bağlı olarak öldüğü, olaya münhasıran gerek Milli Savunma Bakanlığınca, gerekse davalı idarece müteveffanın ölümüne sebep olan hastalığın görevini ifa ile ilgisi olmadığına dair aksi yönde bir tespit, bilgi ya da belge sunulmadığı hususu göz önüne alındığında, ölümle sonuçlanan maluliyet halinin vazifesi sırasında ve vazifesinin sebep ve etkisi ile ortaya çıktığı konusunda kuşku bulunmadığı*" gerekçesiyle vazife malullüğü başvurusunun reddi işleminin iptali üzerine eylemin idariliğinin ortaya konulduğu, söz konusu Mahkeme kararı üzerine açılan davanın süresinde olduğu gerekçesiyle mahkeme kararı kaldırılarak, uyuşmazlığın çözümü için dosyasının mahkemesine gönderilmesine kesin olarak karar verilmiştir.

II- İNCELEME VE GEREKÇE :

MADDİ OLAY:

Uyuşmazlıklarda, askerlik vazifesi esnasında (1990 yılında) gerçekleşen silahla yaralanma ve (1978 yılında) akut enfeksiyon nedeniyle oluşan toksik şok sonucunda meydana gelen ölümler üzerine, müteveffaların varisleri tarafından, ölüm olayının gerçekleşmesinin üzerinden otuz yılı aşkın süreler geçtikten sonra, murislerinin vazife malulü sayılması istemiyle yapılan başvurular idarece reddedilmiştir. Bu işlemlerin iptali istemiyle açılan davalarda, müteveffaların vazife malulü sayılması gerektiği gerekçesiyle, idare mahkemelerince (2022 ve 2023 yıllarında) iptal kararları verilmiştir.

Varisler tarafından, murislerinin ölümüne neden olan eylemlerin idariliğinin vazife malullüğü kararları üzerine ortaya çıktığından bahisle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 13. maddesi uyarınca, uğradıkları zararın ödenmesi için idareye başvuruda bulunulmuş, başvuruların reddi üzerine, maddi ve manevi tazminat ödenmesi istemiyle, aykırılığın giderilmesi istemine konu davalar açılmıştır.

Eylemin idariliğinin, *olayın gerçekleştiği anda veya sonrasında herhangi başka bir şekilde öğrenilmediği bu uyuşmazlıklarda*, vazife malullüğü hakkında verilen iptal kararının eylemin idariliğini ortaya çıkaran bir olgu olarak dikkate alınıp alınamayacağı hususunda, aynı konuda verilen farklı nitelikteki kararların kesinleşmesi üzerine söz konusu aykırılığın oluştuğu görülmüştür.

İLGİLİ MEVZUAT:

1-2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu:

İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı:

Madde 2 – 1. İdari dava türleri şunlardır:

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2025/58

Karar No : 2025/46

...

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

...

Doğrudan doğruya tam yargı davası açılması:

Madde 13 – 1. İdari eylemlerden hakları ihlal edilmiş olanların idari dava açmadan önce, bu eylemleri yazılı bildirim üzerine veya başka suretle öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl ve her halde eylem tarihinden itibaren beş yıl içinde ilgili idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemeleri gereklidir. Bu isteklerin kısmen veya tamamen reddi halinde, bu konudaki işlemin tebliğini izleyen günden itibaren veya istek hakkında otuz gün içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren, dava süresi içinde dava açılabilir.

2. Görevli olmayan adli yargı mercilerine açılan tam yargı davasının görev yönünden reddi halinde sonradan idari yargı mercilerine açılacak davalarda, birinci fıkrada öngörülen idareye başvurma şartı aranmaz.

3- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu:

Bazı aylık tazminat ve yardımlara ilişkin geçiş hükümleri

Geçici Madde 18 – İlgili kanunlarında düzenleme yapıncaya kadar;

a) 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanunun 56 ncı maddesinin birinci fıkrasında belirtilenlerden bu Kanunla yürürlükten kaldırılan maddeleri dahil 5434 sayılı Kanuna göre vazife veya harp malûlü sayılması gerekenlerin ve Türk Silâhlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından görevlendirildiği tarihte uzun vadeli sigorta kollarına tabi olarak çalışmayanlardan bu Kanunla yürürlükten kaldırılan maddeleri dahil 5434 sayılı Kanuna göre harp malûlü sayılması gerekenlerin kendileri ile bunların dul ve yetimlerine bağlanacak aylıklar hakkında bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

...

4- 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu

(Mülga) Madde 44 – 1. Her ne sebep ve suretle olursa olsun vücutlarında hasıl olan arızalar veya düşer oldukları tedavisi imkansız hastalıklar yüzünden vazifelerini yapamayacak duruma giren iştirakçilere (malul) denir ve haklarında bu kanunun malullüğe ait hükümleri uygulanır.

(Mülga) Madde 45 – 44 üncü maddede yazılı malullük;

- a) İştirakçilerin vazifelerini yaptıkları sırada vazifelerinden doğmuş olursa;
- b) Vazifeleri dışında kurumların verdiği her hangi bir kuruma ait başka işleri yaparken, bu işlerden doğmuş olursa;
- c) Kurumların menfaatini korumak maksadıyla bir iş yaparken o işten doğmuş olursa

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2025/58

Karar No : 2025/46

(maksadın ilgili kurumlarca kabul edilmesi şartıyla);

ç) Fabrika, atölye ve benzeri işyerlerinde, işe başlamadan evvel iş sırasında veya işi bitirdikten sonra, o işyerinde husule gelen ve yine o işyerinin mahiyetinden veya çalışma konusundan ileri gelen kazadan doğmuş olursa;

Buna (vazife malullüğü) ve bunlara uğrayanlara da (vazife malulü) denir.

...

(Mülga) Madde 48 – Vazife malullükleri:

a) Keyif verici içki ve her çeşit maddeler kullanmaktan;

b) Kanun,tüzük ve emir dışında hareket etmiş olmaktan;

c) Yasak fiilleri yapmaktan;

ç) İntihara teşebbüsten;

d) Her ne suretle olursa olsun kendisine veya başkalarına menfaat sağlamak veya zarar yapmak maksadından;

doğmuş olursa bunlara uğrayanlar hakkında (adi malullük) hükümleri uygulanır.

...

Madde 56 – Muvazzaf, yedek ve gönüllü erlerin silah altında bulundukları esnada veya celp ve terhislerinde (Serbest sevkler dahil) sevkleri sırasında, yedek subay ve yedek astsubay okulu öğrencilerinin gerek okulda, gerek okuldan evvelki hazırlık kıtasında vazife malulü olmaları halinde, kendilerine, öğrenim durumlarına göre, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36 ncı maddesinde tespit edilen giriş derece ve kademe tutarlarının, daha önce Devlet Memuriyetinde bulunmuş olanlardan kazanılmış hak aylıkları veya emekli keseneğine esas aylıkları, sözü edilen giriş derece ve kademe tutarının üzerinde olanlara bu aylıkları emeklilik gösterge tablosunda karşılığı olan derece ve kademe tutarının,% 70'i üzerinden aylık bağlanır.; "(Değişik: 18/3/1976 - 1976/1 md.) Muvazzaf, yedek ve gönüllü erlerin silah altında bulundukları esnada veya celp ve terhislerinde (serbest sevkler dahil) sevkleri sırasında, Yedek Subay okulu öğrencilerinin gerek okulda, gerek okuldan evvelki hazırlık kıtasında vazife malulü olmaları halinde kendilerine, öğrenim durumlarına göre 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36 ncı maddesinde tespit edilen giriş derece ve kademe tutarlarının, daha önce Devlet Memuriyetinde bulunmuş olanlardan kazanılmış hak aylıkları veya emekli keseneğine esas aylıkları, sözü edilen giriş derece ve kademe tutarının üzerinde olanlara bu aylıkları emeklilik gösterge tablosunda karşılığı olan derece ve kademe tutarının,% 70'i üzerinden aylık bağlanır.

(Mülga) Madde 66 – ...

d)Erlerden 56. maddede yazılı vazifeden doğması sebepleriyle ölenlerin, ölüm tarihinde bu Kanuna göre müstahak dul ve yetimlerine aylık bağlanır.

5-2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun:

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2025/58

Karar No : 2025/46

Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulu:

Madde 3/C- (Ek: 18/6/2014-6545/6 md.)

...

4. Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulunun görevleri şunlardır:

...

c) Benzer olaylarda, bölge idare mahkemesi dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında veya farklı bölge idare mahkemeleri dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında aykırılık veya uyuşmazlık bulunması hâlinde; resen veya ilgili bölge idare mahkemesi dairelerinin ya da istinaf yoluna başvurma hakkı bulunanların bu aykırılığın veya uyuşmazlığın giderilmesini gerekçeli olarak istemeleri üzerine, istemin uygun görülmesi hâlinde kendi görüşlerini de ekleyerek Danıştaydan bu konuda karar verilmesini istemek.

...

5. (Değişik:17/10/2019-7188/7 md.) Dördüncü fıkranın (c) bendine göre yapılacak istemler, konusuna göre İdari veya Vergi Dava Daireleri Kuruluna iletilir. İlgili dava daireleri kurulunca üç ay içinde karar verilir. Aykırılık veya uyuşmazlığın giderilmesine ilişkin olarak bu fıkra uyarınca verilen kararlar kesindir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME :

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesi uyarınca, idari dava türleri arasında, idari eylemler ve işlemlerden doğan tam yargı davalarına yer verilmiş olup, aynı Kanun'un 13. maddesinde, idari eylemlerden hakları ihlal edilmiş olanların idari dava açmadan önce, bu eylemleri yazılı bildirim üzerine veya başka suretle öğrendikleri tarihten itibaren *bir yıl ve her halde eylem tarihinden itibaren beş yıl* içinde ilgili idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemeleri gerektiği kurala bağlanmıştır.

İdari eylem nedeniyle uğranılan zararın tazminine yönelik olan tam yargı davalarının açılabilmesi, *eylemin idariliğinin* ve zararın bilinmesine bağlıdır.

İdari eylem, idarenin faaliyetleri sırasında yaptığı bir hareketi, aldığı bir tutumu, başka anlatımla, öncesinde bir idari işlem bulunmayan salt maddi tasarrufları veya gerçekleşen bir olayı anlatır.

İdariliğin veya meydana gelen zararın ya da aralarındaki illiyet bağının eylemden sonra anlaşıldığı veya ortaya konulabildiği durumlarda dava açma süresinin hak sahibinin henüz dava hakkının doğduğundan haberdar olmadığı ve somut şartlar çerçevesinde haberdar olduğunun kabulünü haklı kılan nedenlerin bulunmadığı bir dönemde işlemeye başlaması, dava hakkının varlığını anlamsız kılıp ölçülülük ilkesini zedeleyebilir. Bu nedenle eylemin idariliğinin veya yol açtığı zararın ya da illiyet bağının eylemden sonra anlaşıldığı veya ortaya konulabildiği durumlarda dava açma süresinin bu tarihlerden sonra başlayacağı kabul edilmelidir.

Bir eylemin idariliği ve doğurduğu zarar bazı durumlarda eylemin gerçekleşmesiyle, kimi zaman da değişik araştırma ve incelemelerden, hatta ceza davalarından sonra ortaya çıkabilmektedir.

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2025/58

Karar No : 2025/46

Özelikle, kamu görevlilerinin idari tasarrufta bulunurken uyulması zorunlu görülen kurallara uymamaları nedeniyle kendilerine izafe edilebilecek nitelikte olmakla birlikte, resmi yetkilerin kullanımı sırasında gerçekleştiği için idaresinden de ayrılamayan görev kusurlarından doğan zararın tazmini istemiyle açılacak tam yargı davalarında eylemin idariliği, zararın, kamu görevlisinin kişisel kusurundan mı, görev kusurundan mı kaynaklandığının ceza muhakemesi sonucunda belirlenmesiyle ortaya çıkabilmektedir.

Bu nedenlerle, 2577 sayılı Kanun'un 13. maddesinde öngörülen bir ve beş yıllık sürelerin eylemin idariliğinin ve doğurduğu zararın ortaya çıktığı tarihten itibaren hesaplanması zorunludur. Aksi yorumun, dava açma yolunun kullanımını güçleştirerek hak arama hürriyetini olumsuz etkileyeceğini belirtmek gerekir. Anılan Kanun hükmünde öngörülen tam yargı davalarının, idari eylem nedeniyle uğranılan zararın tazminine yönelik olması sebebiyle davanın açılabilmesi için eylemin idariliğinin ve yol açtığı zararın ortaya çıkması zorunludur.

İncelemeye konu başvuruda giderilmesi istenen aykırılık, eylemin idariliğinin, *olayın gerçekleştiği anda veya sonrasında herhangi başka bir şekilde öğrenilmediği uyuşmazlıklarda*, vazife malullüğü hakkında verilen yargı kararının, eylemin idariliğini ortaya çıkaran bir olgu olarak dikkate alınıp alınamayacağı hususundan kaynaklanmaktadır.

Aykırılığın giderilmesine konu uyuşmazlıklara ilişkin dosyaların incelenmesinden, davacıların murislerinin, askerlik vazifelerini yerine getirdikleri esnada vefat ettikleri, vefatın üzerinden otuz yılı aşkın bir zamanın geçmesinin ardından, varislerin, vefat eden murislerinin vazife malulü sayılması için yaptıkları başvuruların reddi işlemlerinin iptali istemiyle açtıkları davalarda verilen iptal kararları üzerine, taraflarca 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 13. maddesi uyarınca, vefata sebep olan eylemin idariliğinin vazife malullüğü kararlarının tebliği ile öğrenildiği ileri sürülerek, tam yargı davaları açıldığı anlaşılmaktadır.

Kişinin vazife malulü olduğuna karar verilmesinin, eylemin idariliğinin *herhangi bir şekilde daha önceden öğrenilmediği* durumlarda, eylemin idariliğini ortaya çıkarıp çıkarmayacağı hususunda kanaate varılabilmesi için, vazife malullüğü kavramının irdelenmesi ve anlamının ortaya konulması gerekmektedir.

5434 sayılı Kanun'un yukarıda yer verilen maddeleri uyarınca, maluliyet, iştirakçilerin vazifelerini yaptıkları sırada vazifelerinden doğmuş olursa vazife malullüğü olarak tanımlanmaktadır. Nitekim, anılan Kanun'un 48. maddesine göre maluliyet, keyif verici içki ve her çeşit maddeler kullanmaktan, kanun, tüzük ve emir dışında hareket etmiş olmaktan, yasak fiilleri yapmaktan, intihara teşebbüsten ve her ne suretle olursa olsun kendisine veya başkalarına menfaat sağlamak veya zarar yapmak maksadından doğmuş olursa, bunlara uğrayanlar hakkında vazife malullüğü değil adi malullük hükümleri uygulanacaktır. Dolayısıyla, kamu görevlisinin malullüğünün, görevinden doğan ve görevi sırasında meydana gelen ve kendisine sorumluluk yüklenemeyen bir malullük olduğu yolunda yargı yerlerince yapılmış bir tespitin olması, eylemin idariliğini de ortaya koyan bir tespit olacaktır.

Erzurum Bölge İdare Mahkemesince, eylemin idariliğinin ölüm olayının gerçekleştiği tarihte öğrenildiği ve vazife malullüğü kararının dava açma süresini canlandırmayacağı

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2025/58

Karar No : 2025/46

gerekçesiyle, tam yargı davasında süre aşımı bulunduğu karar verilmiş ise de; 2577 sayılı Kanun'un 13. maddesinde yer alan bir ve beş yıllık sürelerin ölüm olayının gerçekleştiği tarihte başlayacağına ilişkin yorum, idariliğin veya meydana gelen zararın ya da aralarındaki illiyet bağının eylemden sonra anlaşıldığı veya ortaya konulabildiği mevcut durumda, mahkemeye erişim hakkını aşırı derecede güçleştirerek neredeyse imkânsız hâle getirecektir.

Vazife malullüğüne ilişkin yargı kararlarında yer alan, "*askerlik vazifesi esnasında meydana gelen ölüm olaylarının, görevden doğduğu ve görev sırasında meydana geldiği, müteveffaların kendi eylemlerinin ölümüne sebebiyet verdiği yolunda bir bilgi ya da belge sunulmadığı*" yolundaki tespitlerin, ölüm olayının öğrenildiği anda veya sonrasında herhangi bir şekilde eylemin idariliğinin ortaya çıkmadığı durumlarda, ölüm olayına sebebiyet veren olguya, eylemin idariliğine dair bir bilgiye ve veriye sahip olmalarını sağlayan tespitler olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu nedenle, eylemin idariliğine ilişkin tespitlere yer verilen vazife malullüğüne ilişkin idare mahkemesi kararının tebliği üzerine, eylemin idariliğinin veya yol açtığı zararın ya da illiyet bağının eylemden sonra anlaşıldığı veya ortaya konulabildiği durumlarda, öğrenmenin vazife malullüğüne ilişkin mahkeme kararının tebliğinden sonra başlayacağı kabul edilmelidir.

Öte yandan, vazife malullüğüne ilişkin yargı kararının sonradan bozulmuş olması, tarafların idariliği, bozulan kararın kendilerine tebliği ile öğrendikleri sonucunu değiştirmeyecek olup, uyuşmazlığın esası çözümlenirken anılan kararın bozulmuş olmasının mahkemece dikkate alınacağı tabiidir.

Sonuç olarak, eylemin idariliğinin, *herhangi bir şekilde daha önceden öğrenilmediği uyuşmazlıklarda*, vazife malullüğü hakkında idare mahkemesince verilen iptal kararının, eylemin idariliğini ortaya çıkaran bir olgu olarak dikkate alınması ve 2577 sayılı Kanun'un 13. maddesinde yer alan bir ve beş yıllık sürelerin, bu kararın tebliğinden itibaren hesaplanması gerekmektedir.

IV- SONUÇ :

Açıklanan nedenlerle; Bölge İdare Mahkemesi kararları arasındaki aykırılığın, yukarıda belirtilen gerekçe ile "vazife malullüğü kararının eylemin idariliğini ortaya çıkaran bir olgu olarak dikkate alınması ve öğrenmenin vazife malullüğüne ilişkin idare mahkemesi kararının tebliğinden sonra başlayacağı gerekçesiyle, davanın süresinde olduğu" yolunda giderilmesine kesin olarak, 24/09/2025 tarihinde oyçokluğu ile karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Üye	Üye	Üye	Üye	Üye
	Üye	Üye	Üye	

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2025/58
Karar No : 2025/46

KARŞI OY

X- 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'a 18/06/2014 tarih ve 6545 sayılı Kanun ile eklenen 3/C maddesinin 4. fıkrasının (c) bendinde, "Benzer olaylarda, bölge idare mahkemesi dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında veya farklı bölge idare mahkemeleri dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında aykırılık veya uyuşmazlık bulunması hâlinde; resen veya ilgili bölge idare mahkemesi dairelerinin ya da istinaf yoluna başvurma hakkı bulunanların bu aykırılığın veya uyuşmazlığın giderilmesini gerekçeli olarak istemeleri üzerine, istemin uygun görülmesi hâlinde kendi görüşlerini de ekleyerek Danıştaydan bu konuda karar verilmesini istemek" bölge idare mahkemesi başkanlar kurulunun görevleri arasında sayılmıştır.

İncelemeye konu başvuruda giderilmesi istenen aykırılık, davacıların, askerlik vazifesini yerine getirirken vefat eden yakınlarının desteğinden yoksun kaldıkları iddiasıyla açtıkları tam yargı davalarında, 2577 sayılı Kanun'un 13. maddesinde yer alan bir ve beş yıllık sürelerin, müteveffalar hakkında verilen vazife malullüğüne ilişkin mahkeme kararlarının tebliğinden itibaren başlatılıp başlatılmayacağı hususundan kaynaklamakla birlikte, Erzurum dosyasının davacılarının vazife malullüğü başvurusunun reddi işleminin iptali istemiyle açtıkları dava sonucunda verilen iptal kararı, Ankara Bölge İdare Mahkemesinin E:2023/3772, K:2025/2362 sayılı ile kaldırılmış ve davanın reddine kesin olarak karar verilmiştir.

Davacıların tazminat taleplerinin temelinde, yakınlarının askerlik hizmetlerini yerine getirdikleri sırada vefat etmiş olmaları sonucunda, eylemin idariliğini vazife malullüğüne ilişkin mahkeme kararlarının taraflarına tebliğ edilmesi üzerine öğrendikleri iddiası yer almaktadır.

"Askerlik vazifesi esnasında meydana gelen ölüm olaylarının, görevden doğduğu ve görev sırasında meydana geldiği, müteveffaların kendi eylemlerinin ölüme sebebiyet verdiği yolunda bir bilgi ya da belge sunulmadığı" yolunda tespitlerin yer aldığı vazife malullüğüne ilişkin yargı kararının kaldırılmış olması, tarafların eylemin idariliğini bu kararla öğrendikleri iddialarını da sakatlayacaktır, çünkü kararda yer alan tespitlerin mevcut olmadığı ve dolayısıyla tarafların öğrendikleri tespitlerin geçerli olmadığı hususu istinaf kararı ile ortaya çıkmıştır.

Bu durumda, Erzurum dosyasının davacılarının dayandığı vazife malullüğü kararının kaldırılmış olması, Adana dosyasının davacılarının dayandığı vazife malullüğü kararının ise kesinleşmiş olması karşısında, olayların benzer olmadığı sonucuna varılmış olup; vazife malullüğü kararının eylemin idariliğini ortaya çıkarıp çıkarmayacağı hususunun belirli bir ilke ve esasa bağlanmasına olanak bulunmamaktadır.

Bu durumda, aykırılığın veya uyuşmazlığın giderilmesine karar verilebilmesi için 2576 sayılı Kanun'un 3/C maddesinin 4. fıkrasının (c) bendinde öngörülen benzer olay koşulu gerçekleşmediğinden istemin reddi gerektiği görüşü ile karara katılmıyoruz.

Başkan

Üye

Üye

T.C.
D A N I Ŗ T A Y
İDARİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2025/58

Karar No : 2025/46

KARŞI OY

XX- İncelemeye konu başvuruda giderilmesi istenen aykırılık, askerlik vazifesi sırasında meydana gelen ölüm olayları üzerine 2577 sayılı Kanun'un 13. maddesi uyarınca açılacak tam yargı davalarında, vazife malullüğü hakkında verilen iptal kararının, eylemin idariliğini ortaya çıkaran bir olgu olarak dikkate alınıp alınamayacağı hususundan kaynaklamaktadır.

Ayrılığın giderilmesi istemine konu uyuşmazlıklarda, davacıların murislerinin askerlik vazifesi sırasında silahla yaralanma ve hastalık sebepleriyle vefat ettikleri, eylemin idariliği ve doğurduğu zararın eylemin gerçekleşmesiyle birlikte (ölüm olayıyla birlikte) ortaya çıktığı açık olduğundan, davacılar tarafından vefat tarihinden itibaren bir yıl içinde davalı idareye ön karar başvurusu yapılarak hakkın yerine getirilmesinin istenilmesi ve bu isteğin kısmen veya tamamen reddi halinde, bu konudaki işlemin tebliğini izleyen günden itibaren veya istek hakkında cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren dava açma süresi içerisinde tam yargı davası açılması gerekirken, eylemin öğrenilmesinden itibaren bir yıl içinde idareye başvurulmaksızın, bu süre geçirildikten otuz yılı aşkın bir süre sonra müteveffaların vazife malulü sayıldığından bahisle yapılan başvuruların zımnen reddi üzerine açılan davalarda süre aşımı bulunduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Bölge İdare Mahkemesi kararları arasındaki aykırılığın, eylemin idariliği ve doğurduğu zararın eylemin gerçekleşmesiyle birlikte (ölüm olayıyla birlikte) ortaya çıktığı gerekçesiyle, "davanın süre aşımı nedeniyle reddi" kararı doğrultusunda giderilmesi gerektiği görüşü ile karara katılmıyoruz.

Üye

Üye

